

Panor. super secunda Primi.

iudicem absque causæ expressione. secundo quod vbi excepit reus de spontanea renunciatione, & actor replicat de non spontanea, q̄ actoris a dimituntur probationes, rejectis probationibus excipi entis. Primo dicto obuiat, quia actor non tenetur causam exprimere, nisi a parte petatur. l. f. C. de anna. exce. ita uidetur q̄ admittatur exceptio, & fortius absq; cause cognitione, seu assignatione. Item obuiat, q̄ iudex non debet supplerre ex officio. C. ut que de sunt aduo. l. i. & no. de post u. prala. c. bonæ. il. i. potest intelligi quod cōpellitur exprimere ad petitionem partis, & omnia contraria cessant. vel dic q̄ est vnu ex casibus, vbi supplet index ex officio, scilicet refrenando exceptiones quas triuole vidit opponi, & sic in hoc casu suppleri poterit & subest causa suppleandi, quia exceptio non est verisimilis, ideo index habet ipsam ex officio repellere, & si pars etiam patet, dēt ipsam repellere propter presumptionē, q̄ra est contra exceptionē, sicut & q̄ actore est plumprib; non admittit absque dñs expressione, vt patet, s. de elec. cōstitutis facit de app. c. cōstitutus. de rest. spo. c. ad decimas. l. vi. sic & in excipiente, ubi possidebat contra ius, vt patet. f. de pen. c. ex infamacione, & facie de offi. ord. ca. ordinarii. lib. vi. sic & in fundante se super possessione liberti hominis, vt inf. de rest. spo. c. ex parte. M. & c. ex conquestione. ad hoc in c. i. & miratur. inf. de fer. non ord. Puto q̄ hic intellectus non sit bonus pro prima parte, per no. sup. in prima lect. quia p̄ solam presumptionē non est repellēda exceptio, ex quo talis est, quia si vera sit, deberet legitima reputari, licet index possit, si vult, ex officio arctare partem ad exprimentium, sed non arctatur ad partis petitionem, quia exceptio est formalis, licet habeat presumptionē nō veritatis, nō deberet repellere discussione, quia a principio tempore admissionis tantū est disperandum de formalitate exceptionis, non de eius veritate. hoc n. postea referuandum est, vt discutiatur ad meritū negotii, quo tempore discutitur veritas exceptionis. Sic videmus, q̄ si proponitur exceptio dubia, quia potest, & non potest concludere, admittēda est, & ei declaratio referuanda ad meritū, vt patet. inf. de procu. ca. in nostra. in ver. & inutilem, vbi glosa iudex tamen ex officio ad quē spectat exceptiones refrenare, posset ipsam rei cere. Aduerte tamen, quia non debet moueri qualibet presumptionē ad reiciendum exceptionem, quando ipsa est apparentis legitima, vt dicit Inno. in c. pastoralis, de concess. præb. alle. ii. q. i. c. primo semper. imo debet moueri causa legitima. Et quando subest presumptionē vehemens, potest reus purgare istam presumptionē dupliciter. Vno modo secundum practicam huius decrei. offerendo causam, & in inferendo per quam presumptionē viterit, & eam iustificando. Secundo modo exceptionem, vt legitimam probacionem offerendo, uel offerte paratum, ut nota. dicit Inno. in d. c. post electionem. Ad secundum, hinc obuiant multa, quia vt q̄ exceptio spontanea renunciationis debet admitti, & testes super ea, vt est casus, derestit. spolia. ca. accepta. dicit Inno. q̄ quandoque actor fundat intentionem super spoliatione, & excipitur de spontanea renunciatione ante spoliationem, & tunc quia h̄c sunt compassibilia & non contrariantur omnino, admittuntur probationes vtriusque, quia non directo contrariantur probationes. Alīnd auctore fundante & replicante super non spontanea renunciatione, reo excipiente de spontanea, quia tunc directe contrariantur exceptio & replicatio, admittitur probatio super replicatione, & non super exceptione. Respondet secundo, q̄ contrarium procedit, q̄ si nihil replicari, & vi renunciaverit & non sponte, hic quando replicatur. Secundo hic obuiat, q̄ vbi concurrent exceptio & replicatio, admitti debet probatio virtusque simili, vt patet. inf. de præsum. c. illud. & no. de exce. c. a nobis. Posset dici illud verū, quando exceptio nō habet presumptionē contra se, sed quando habet presumptionē contra le, ex quo actor replicat, non admittitur excipiens. & h̄c est vera, nam exceptio & replicatio ambæ sunt præjudiciales, quia exceptio præjudicat auctori, & replicatio excipienti, per quæ appareret quod de puncto iuris est procedendum super vtraque, tamen si contra exceptio nem est presumptionē, admittitur probatio super replicatione tanquam magis verisimilis, uel illud quando facta replicatio & exceptionis non sunt directo contraria, ita q̄ se saltem in factō compatiuntur, hic q̄ oīo facta sunt incompatibilia, vel illud quando ex probacione exceptionis non absorberetur replicatio, primum verius. Tertio obuiat, q̄ quia

debet esse, contra, quia fundans intentionem super negativa, ut facit actor, replicans de non spontanea, facilius dēt repelli, quam excipiens qui fundat intentionem suam super affirmatiua, huic respondet text. Innoc. autem h̄c omnia soluens dicit quod ubi concurrunt exceptio & replicatio, & sic se habent q̄ probata replicatione possibilis est probatio exceptionis, admitti debet probatio super exceptio ne & replicatione, si autem sic se habent q̄ non est possibilis probatio exceptionis, probata replicatione, tunc admittitur probatio solius replicationis, ratiō, q̄a probata replicatione frustra est labor in probanda exceptione, declarat quia probato q̄ vi renunciati, & sic quod non sponte, impossibilis est probatio directa quod sponte renunciati, ea hoc q̄ sponte, depender a solo arcane mentis meæ, & hoc est improbable, quod solus Deus scire potest. animus ergo mens, q̄ sponte, potest colligi per signa extrinseca stante si gno extrinseco declararent, quod non sponte, recitetur ergo excipiens per illam regulam, q̄ quis non est admittēd ad probandum quod probatum non relevat, vt patet hic, & patet in c. cum contingat, de offi. deleg. de ele. c. bonæ, & c. cum dilectus. simile quod dicimus, q̄ ubi testes deponit super iūfamia, & alii super non infamia, quia primum est probabile, admittantur testes & nou secundi, quia illud nō est probabile, ut no. inf. de arcu. c. cum oporteat, quod tamē dic ut ibi, ut no. Spe. in ti. de proba. s. i. iuxta medium, uer. item fecus. Imo dicit, q̄ periculosum esset admittere testes ad probandum de spontanea renunciatione, quando probatur non spontanea, quia possunt esse plures testes, q̄ viderunt ipsum renunciari, & non viderant metum inferi, & pauciores qui viderunt metum iūfetri, ff. quod me. ca. l. pōnit Boa. exemplum in scholari, qui in studio renunciauit beneficio propter metum, q̄ suis infertur in patria, quæ testes tempore renunciationis percipere nō possunt. Per h̄c dicit Abbas terminatam questionem faſti, quædam puerilium iure ad ecclesiam fuit raptā, & in domum inclusa, de inuictu rapiens vocatis testibus eam despolauit. ea restituuit libertati vult dicere, non contentus, quia raptā, non admittuntur illi ad probandum quod confensit, allegando forte q̄ raptā, & similia, quia per hoc non concluderetur necessario ipsam coaſſensisse, cum hoc dependeat a mentis arcane. Sed adhuc hinc obuiat, quia si concurrant probationes & q̄ spontanea renunciavit, licet non possit probari directo quod voluntarie, poterit tamen probari indirecte excipiens tollendo probationes auctori, qui probat metum tali die illatum, poterit reus probare metum iūfetres tunc alibi fuisse, de testi. c. ex tenore, & c. series. Item posset p̄bare reus aliquas circumstantias, per quas concluderetur auctori volens, pone quod ille probet metum illatum, vult hic. si re probare q̄ persona metum inferens est talis, q̄ non est verisimile q̄ metum intulerit, ut quia potentior est eo, is qui dr̄ vim passus, vel q̄a debilis est persona, q̄ dicitur uim intruīſ se, uel vult p̄bare q̄ auctus est factus in tali loco, quod non est verisimile q̄ metum intulerit, certe debet admitti, ad hoc ff. quod me. cau. l. non est verisimile. Item temperat Innoc. hunc intellectum, q̄ inquit dicit excipientem de spontanea renunciatione, auctore replicante de nō spontanea non admitti, hoc est verū, n̄i allegat aliquam circumstantiā, vel aliquid aliud extrinseco deducat, per quam sit possibilis, & verisimilis reddatur sua probatio, unde cōclaudi potest hoc esse in arbitrio iudicis, ut considerata qualitate personarū, & qualitate circumstantiarum, quæ hinc & inde allegantur circa spontaneam renunciationē, vel non renunciationē, & qualitatē testimoniū admittat, uel repellat excipientem de spontanea renunciatione, auctore alias replicante de non spontanea, & sic dixit voluisse tex. in fi. secundum omnes istos intellectus, oportet q̄ destruatur litera, ibi causæ cognitione, i. causa expressione. Tu potes quinto colligere, p̄ut iacet litera. & erit sensus q̄ si proponatur aliqua exceptio nō verisimilis, iudex non admittaret eam, n̄i prælata quadā summaria cognitione, & indagatione de verisimilitudine exceptionis. sup hoc se informando summarie, quarendo a partibus & ab aliis informatis de causa renunciationis, & modis, & aliis circumstantiis, ex quibus exceptio uniuersitatis redi possit, quibus apparentibus exceptionem admittat, alias repellat, titulus questionis non mutatur. Nō ob, q̄ ubi exceptio non est verisimilis, non est admittenda, de resti. spo. c. sollicitate, quia illud p̄cedit quādo exceptio nō est verisimilis, nec cōcludēs, uel q̄n̄ oponit iudicio de cili